
Až do morku kostí. Hlávková kolej, 17. listopad 1939, 1989 a 2009

Až do morku kostí. Hlávková kolej, 17. listopad 1939, 1989 a 2009

Každým rokem se 17. listopadu před Hlávkovou kolejí v Jenštejské ulici v Praze 2 scházejí ti, kteří si symbolickým obřadem, květinami, slovem a hudbou chtějí připomenout památku zavražděného studenta lékařství Jana Opletala v roce 1939 a jeho statečný boj za svobodu. O padesát let později vzpomínka na něj, v jiné době, v jiných kulisách a v jiné společnosti, byla další roznětkou k bouři, která smetla nelidský režim odlišný od toho původního jen jinou barvou, nacistická hnědá byla vystřídána komunistickou rudou. Podstata obou diktatur však byla stejná a stejná byla i podstata boje studentů proti oběma režimům – obrana svobody a demokracie. Studenti roku 1939 a studenti roku 1989 byli ti, jimž byla dnes vzdána chvála a úcta nejvyšší.

pamětní deska Jana Opletala na stěně budovy Hlávkovy koleje

Organizátorem pietního setkání byla Nadace „Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“ ve spolupráci s Českým svazem bojovníků za svobodu a svou účastí jej podpořili nejvyšší představitelé Univerzity Karlovy a jejích fakult, Českého vysokého učení technického v Praze, Akademie věd ČR a nejvyšší představitelé státu prezident republiky Václav Klaus, Petr Pithart, místopředseda Senátu PČR, Daniela Kovářová, ministryně spravedlnosti ČR, zástupci diplomatického sboru, primátor Hlavního města Prahy Pavel Bém, účastníci domácího odboje, přímí pamětníci a svědkové událostí 17. listopadu r. 1939, zástupci církvi a Armády ČR, dnešní studenti a veřejnost. Prostřednictvím televizních kamer, fotografů, rozhlasových a novinářských štábů se slova, která byla dnes u Hlávkovy koleje vyřčena, dostanou k nejširší veřejnosti. Prof. JUDr. Václav Pavlíček, CSc., předseda Nadání, připomněl tragické události roku 39., které v důsledku válečných událostí a poválečného uspořádání Evropy a světa přetrvávaly ještě dlouhá desetiletí. Jeho proslov byl však apelem k současníkům: „Události před sedmdesáti lety hovoří k dnešku. Vyvrací mýty o nestatečnosti českého národa uměle vyvolané škodlivou propagandou médií. Češi ani po nacistickém teroru nerezignovali a jejich boj byl významným

signálem, že nepřistoupí na uspořádání Evropy podle Hitlerových plánů. Tím, že se přihlásili k ideálům Masarykovské 1. republiky, dali jednoznačně najevo, že Evropu chápou jako prostor rovnoprávných svobodných států, ve kterém má pevné místo i demokratické Německo. Je povinností Čechů, aby si svých hrdinů boje za svobodu vážili a neustále si jejich poselství připomínali.“

Prof. JUDr. Václav Pavlíček, CSc., předseda Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, s pamětníky událostí 17. listopadu 1939

Na něj navázal prezident republiky Václav Klaus: „Jsme tu, abychom zabránili zapomnění událostí 17. listopadu 1939 a 17. listopadu roku 1989. V těchto dnech, kdy oslavujeme dvacet let znovunabyté svobody, zřetelně vystupuje propojení obou 17. listopadů. Ta první připomínka je tragická, ta druhá, na rok 89, je radostná. Ta první připomíná diktaturu a okupaci země nacisty. Útokem proti vysokým školám a inteligenci v roce 1939 byla česká společnost zasažena na nejcitlivějším místě. Připomenutím jejich hrdinství o padesát let později studentskými a posléze celonárodními demonstracemi byl nastartován proces znovunastolení demokracie a obnovy země. Těžké doby jsou za námi a my se musíme ptát, jaké z toho pro nás plyne poučení. Nacismus se nevrátí, aby bylo by chybou si myslet, že máme vyhráno. Tragické události 20. století nebyly způsobeny lidskými chybami, ale zhoubnými idejemi. Je-li idea zhoubná, stačí k rozpoutání nelidského zla. A takové ideje, třeba méně nápadné, ale stejně zhoubné, se stále rodí. A já jsem rád, že je nás stále víc, kteří si tento mechanismus zla uvědomujeme.“

prezident republiky Václav Klaus

Blízké mladým lidem a zejména střední generaci bylo vystoupení rektora Univerzity Karlovy prof. Václava Hampla, protože především ta si živě dovedla v paměti vyvolat příslušnou dobu a s ní spojené city a pocity: „Výročí Jana Opletala a další významné události českých dějin dokázal komunistický režim zneužít ke své propagandě a my jako děti a později studenti jsme se naučili nebrat je vážně. K událostem 17. listopadu 1939 jsem byl vcelku lhostejný. Listopadové události roku 89 jsem už jako mladý dospělý vnímal zcela jinak, byl to pro mě nezapomenutelný emocionální zážitek, a teprve nový život po roce 89 mi umožnil vrátit se k 17. listopadu roku 39, uvědomit si, co se tehdy vlastně stalo, a vytvořit si k němu vztah. A já jsem se ošťásal hrůzou až do morku kostí. Studenti roku 39 také zažili 20 let svobody jako dnes my, teoreticky věděli, jaké následky může mít jejich manifestace 28. října, přesto tvrdost odplaty, která přišla, překvapila všechny. Dnes se objevují stesky, že jsme pohodlnější, málo aktivní ve věcech veřejných. Myslím si, že i tenkrát, koncem 30. let, to bylo stejné. Jsem ale hluboce přesvědčen, že kdyby nastala situace ohrožení republiky, dnešní studenti a s nimi Češi by stáli v čele odporu a nikoli stranou. Dnešní ohrožení jsou subtilnější – slabá vymahatelnost práva, nacionální sentimenty patřící minulosti, problematická úloha médií, politická moc, která si uzurpuje veřejný prostor, a další jevy. To je memento, které musíme mít stále na paměti.

rektor Univerzity Karlovy prof. Václav Hampel

obřad kladení věnců, Hlávkova kolej, 17. listopadu 2009, Praha

Položením květin a věnců pietní setkání skončilo. Tóny milované hymny České republiky, husitského chorálu Ktož jsou boží bojovníci, vlasteneckých písní autorů 19. a 20. století v podání Pěveckého sdružení pražských učitelů za řízení sbormistra Libora Sládka a v neposlední řadě čistý, štíhlý a osamělý zvuk vojenské trubky byly víc než jen zvukovou kulisou. Byly pozvednutím slov a oslavou hrdinských činů dávno minulých.

[Projev prof. JUDr. Václava Pavlíčka, CSc. před Hlávkovou kolejí 17. listopadu 2009](#)
(Marie Kohoutová)